

Apropem els dos cicles d'infantil visites a escoles 0-3/3-6

ICE de la Universitat de Girona

Març 2014

Resum dels grups de debat

Recull d'imatges de les escoles visitades

Aquest document recull les reflexions de mestres i educadores de l'etapa d'infantil 0-6 que van participar en l'activitat **Apropem els dos cicles d'infantil. Visites a escoles 0-3 i 3-6** organitzada per l'ICE de la Universitat de Girona el març de 2014.

- **Programa de l'activitat:**

- Dissabte 15 de març : Visita a BRE Garbí i ESC El Bosc de la Pabordia (Girona)
- Dissabte 22 de març: Visita a LLA La Balca i ESC Camins (Banyoles)
- Dissabte 29 de març: Debats en grup sobre temes d'interès relacionats amb les visites. Es reflexionà i parlà sobre el treball en equip, la cooperació entre diferents agents de la comunitat, els espais exteriors, l'estètica, el concepte d'infant, el paper dels adults, etc. Partim d'un punt d'humor, sorpresa i atzar per la tria de les diferents propostes:

*Sumen
Amaga't, salta i enfila't
Ooohhh!
Mira, mira
Junts*

Moltes gràcies a les escoles visitades per obrir-nos les seves portes, a totes les participants per les seves aportacions i als Equips ICE d'infantil per dinamitzar els debats i col·laborar en l'organització de l'activitat.

SUMEM

Sumar entès com l'aportació que fa cadascun dels membres (mestres, educadores) dins el seu equip docent. Hem començat la sessió fent una dinàmica construint amb uns petits blocs: individualment, en petit grup i en gran grup. Hem pogut observar maneres molt diferents d'actuar: el que es deixa portar més la intuïció, la que observa, mira i després actua, la que aporta idees, la que qüestiona,...malgrat no ens coneixíem entre nosaltres hem fet una construcció plegades. Aquesta dinàmica ens ha portat a parlar dels nostres equips i les dinàmiques que es generen en cadascun d'ells.

Hem pogut recollir les diferents impressions:

- Que els equips molt inestables on curs rere curs canvien de membres no ajuden a consolidar dinàmiques i costa fer reunions riques.
- Que a vegades en equips consolidats des de fa molt temps es creen dinàmiques negatives o més destructives que costen de trencar.
- Els equips molt nombrosos costen molt més de gestionar.
- Que sovint les reunions de cicle acostumen a ser molt informatives i es fa difícil parlar de temes més pedagògics i de reflexió.
- Que en general es dediquen poques hores setmanals a trobar moments per compartir temes pedagògics amb l'equip docent.
- Algunes escoles bressol destinen cicles a treballar i reflexionar entorn articles pedagògics o a dedicar una estona a observar els diferents ambients de l'escola per després poder-ne parlar plegades.

Què podem fer per millorar aquestes situacions:

- Pensem que el més important és crear dinàmiques per conèixer les persones de l'equip. És bàsic i important que tothom de l'equip es senti valorat i part del grup, que té coses a dir i que serà escoltat. És a dir tothom suma!
- És important conèixer quines són les habilitats de cadascuna, els seus interessos.
- Sentir-nos emocionalment a gust dins el grup.

- Cal fer una bona planificació durant el curs dels temes a treballar en les diferents reunions, i buscar temps dins la planificació per poder incorporar qüestions més reflexives i pedagògiques.
- Es poden crear dinàmiques diferents, no treballar sempre de la mateixa manera: fer grups més petits dins el cicle, treballar per parelles, canviar de persones per facilitar les relacions entre els diferents membres del grup ...
- Es poden treballar temes diferents a partir d'articles, visites a escoles, el treball concret d'un tema que ens preocupa: informes, entrevistes, documentació ...
- A les reunions és important destriar el gra de la palla.
- Les noves tecnologies també ens poden servir per facilitar la feina: compartint un document amb informació. Elaborant un document entre totes a partir del Drive, visualitzant imatges que ens han d'ajudar a reflexionar ...

AMAGA'T, SALTA I ENFILA'T

Què us suggereixen aquestes paraules? Escriure, per grups, paraules que ens apropin com seria el nostre pati ideal...per posteriorment poder-les classificar segons diferents criteris.

Paraules que van sortir entre els dos grups de debat: natura, verdor, ampli, racons, hort, desnivells, aigua, diferents espais, pedra, material natural, experimentació, cabanyes, sorral, diferents terres, arbres grans, amplitud, laberint, varietat, racó de sons, circuit asfaltat, racó per enfilar-se, racó tou per nadons, balancí, materials reciclats, ombres, rampes, aigua, carretons, amagatalls, temps, hamaca, espai, propostes, sorpreses, plantes, un lloc per a l'adult (banc - seguretat), un pati multisensorial, zona enjardinada, assolellat, espaiós, material de sorra (pales, galledes...), material variat (caixes, tubs...), zona amb aigua, caseta de fusta, tobogans, taula de fusta (pic-nic), pedres - rocs, pilotes...

Intentar classificar aquestes paraules segons diferents criteris:

Tots dos grups van crear diferents espais al pati amb les paraules escollides, van sortir zones de pati com:

- una zona més natural (hort, jardí, animals...)
- una zona d' experimentació (sorrals, pedres, aigua, material reciclat, rampes..)
- una zona de racons específics (racó dels sons, racó resguardat per pintar, caseta de fusta ...)
- una zona per amagar-se (cabanes, laberint, caixes...)
- zona més motriu (circuit, rodes, rampes, cotxes, pilotes, estructures de joc...)
- un lloc per a la calma (hamaca, arbres, troncs per asseure's, taula de pic-nic...)
- un lloc per a l'adult (banc de fusta per donar més seguretat a l' infant)....

Totes aquestes zones estarien emmarcades dins un pati ampli, verd, amb diferents desnivells, variat, assolellat i amb ombres, segur, multisensorial, amb porxos,...

Diferents reflexions sobre l'espai pati: quina és al funció de l'adult? Cal marcar les hores de pati dins l' horari? Com es pot materialitzar aquest espai? Com distribuir els materials?

- La principal conclusió va ser entendre el pati no com a esbarjo sinó com un espai educador més de l'escola, per tant cal dissenyar zones adequades a les necessitats i interessos dels infants, rendibilitzar el màxim els espais exteriors. Cal dotar al pati d'una intencionalitat educativa per afavorir el joc i experimentació lliure.

- L'educador/a ha de ser discret/a en tot moment però actiu/activa, en la planificació i en l'observació.
- L'adult ha de saber aprofitar els moments per gaudir de l'exterior, per exemple: quan plou, quan neva, canvis estacionals... Ha de fomentar la lliure experimentació i l'aprenentatge autònom.
- L'adult ha de tenir iniciativa i poder-la justificar davant de les famílies.
- Es comenta que hi ha diferència entre els infants de parvulari i els d'escola bressol, ja que l'organització, l'autonomia i el paper de l'adult són diferents.
- Aquest espai ideal es podria materialitzar amb la col·laboració de les famílies. Hi ha projectes que són molt creatius i no depenen dels diners. Cal promoure la col·laboració amb les famílies i obrir els canals de participació.
- També cal una visió diferent per part de tot el professorat, entenent el pati com a recurs, com a una oportunitat educativa rica i vital, plena de reptes, oportunitats... on es puguin donar els moments de convivència més intensos del dia.
- Cal entendre que el pati és l'espai privilegiat de l'escola ple de recursos d'aprenentatge i per tant cal treure-li el màxim profit.
- No cal marcar les hores d'esbarjo a l'horari, no cal un mestre/a vigilant de pati. Cal diversificar les propostes de joc a l'hora d'esbarjo.
- Els diferents materials, propostes o sorpreses poden anar variant, depenent del grup, del moment, de la setmana. No cal treure tot de cop.
- Allunyar-se de materials comprats i cars i intentar introduir materials naturals i reciclats.
- El pati és un espai idíl·lic, allò ideal és tenir idees, projectes i no tenir por de tirar-los endavant.

Ooohhh!

Què et provoquen aquestes imatges?

Partim de l'observació de dues imatges que representen uns espais (anònims, però reals) de dues escoles molt diferents, tant per l'estètica com pel contingut general que s'hi observa. Dediquem uns minuts a una mirada personal per després compartir-la en petits grups i posteriorment amb tot el grup.

La primera imatge mostra una part d'una aula d'infantil (3-6) amb la paret plena d'imatges pintades - suposadament per la mestra - relacionades amb les estacions, el temps, els dies de la setmana, aniversaris, colors, entre d'altres. També s'hi observa un racó amb contes col·locats en un expositor amb butxaques, així com unes caps de jocs de construccions de plàstic a terra. Els colors que dominen són molt vius, es tracten sobre tot de colors primaris.

La segona imatge mostra un pla més general d'un espai que el podríem associar a tota l'etapa d'infantil. Es tracta d'un espai de colors clars i naturals, molt endreçat i amb espais diferenciats. S'observa un sofà al mig de la sala, lleixes, una tira de fotografies d'infants que fan de cortina i separació d'espais, taules distribuïdes en diferents llocs,...

Del debat que es genera entorn aquests dues imatges arribem a les següents conclusions:

Imatge 1:

- Es coincideix que d'entrada transmet un rebuig però a la vegada, la identifiquem amb realitats molt properes, inclús pròpies. Recollim comentaris textuais: *"La majoria d'escoles 3-6 són així"* i *"Aula típica d'infantil"*. S'aprecia un desordre, un excés d'estímul, imatges i informació que creiem que no beneficia l'infant, més aviat el perjudiquen. Dominen les imatges estereotipades de colors vius, els quals es considera que ajuden a crear un ambient més excitant. Es comenta el nombre excessiu d'hores – inútils? - que la mestra deu haver dedicat a pintar i plastificar les imatges penjades. La mestra és la protagonista de l'espai.

Imatge 2:

- La imatge transmet calma, relax, tranquil·litat, ordre, seguretat, acolliment, calidesa, harmonia ... Es tracta d'un ambient molt familiar, amb una tria molt acurada del mobiliari i dels materials, ben documentat i que convida a descobrir, a donar moltes oportunitats i propostes atractives. Recollim les expressions: *"Com a casa"* i *"Sembla el menjador de casa"*. El protagonista és l'infant i no la mestra. Es comenta que en un espai com aquest també hi ha moltes hores de dedicació per part de la mestra, però a diferència de l'anterior, són hores de reflexió i treball d'equip que tenen molt a veure amb el concepte d'infant.

Petites imatges per reflexionar

Cada persona del grup tria una fotografia que li atrau especialment i que mostra un detall de les quatre escoles visitades. Pensa i escriu a sota de la imatge una paraula o frase que li suggereix i que compartim.

El meu espai de l'escola preferit

Compartim l'espai de la pròpia escola en el que ens trobem especialment a gust.

- ♥ ♥♥♥♥♥ Pati
- ♥ Biblioteca
- ♥ Racó artístic
- ♥ Sofà de moixaines
- ♥ Pròpia aula
- ♥ Catifa
- ♥ Espai de nadons
- ♥ Gespa
- ♥ Hort
- ♥ Entrada
- ♥ Passadís
- ♥ Aula exploradors
- ♥ Laboratori
- ♥ Dormitori

Els motius? són molt personals i diversos: perquè són llocs on es creen relacions, on es respira tranquil·litat, on els infants juguen en llibertat, on es documenta el procés ... Arribarà el dia que ens costarà decidir quin és aquest espai preferit perquè ens hi trobarem a gust a tots?

Mira, mira...

Per què has escollit aquest tema?

Perquè la llista era buida, perquè anàvem juntes, perquè ens hem ajuntat... perquè mira!

Per tafaneria, per observar, per curiositat, perquè m'ha sorprès, perquè és una qualitat que tenen els infants, perquè pels ulls hi passen moltes coses, perquè compartim la necessitat de "curiosejar", perquè pensem que mirar és important per aprendre, perquè nosaltres (com els infants) aprenem mirant!

Què, com, quan, per qui, per què documentem a la nostra escola?

Hi ha diferents situacions quotidianes a dins i fora de l'aula que ens condueixen a la necessitat de documentar. Documentem per valorar accions, activitats, projectes, dinàmiques, relacions, actituds, moments, vivències, experiències... documentem dinàmiques que es donen al centre.

En general, fem documentacions estratègiques per estirar a les famílies, als infants, als companys.... Documentem de moltes maneres i les noves tecnologies ens ajuden molt a donar visibilitat per desenvolupar amb exactitud i eficàcia aquesta tasca.

Documentar pot ser una excel·lent eina d'autoreflexió... i les documentacions que hem vist a les visites 0-6 així ho demostren. La documentació esdevé un bon instrument de recollida, d'anàlisi, de crítica, de suport, de formació... que impregna l'aire que es viu a l'escola.

Sovint fem servir l'expressió que documentar “*fa falta temps*” però nosaltres afegiríem que fa falta que li atorguem valor i organització. No documentem sempre el mateix, ni de la mateixa manera. La millor documentació és aquella que fem **amb** l'equip i no **sense** l'equip (perquè les bones documentacions són aquelles que s'han viscut, compartit i discutit).

Què ens emportem d'aquestes visites respecte a la documentació?

Ens emportem canvis substancials, situacions reals i la meravella que suposa tenir la documentació a l'abast de tothom (comunitat, família, infants...). Ens emportem la percepció d'allò complaent que és comprovar que la creativitat i l'estètica van agafats de la mà. Recollim la impressió que la documentació acurada, propera, natural i sincera ens acosta i ens permet contemplar com es viu a una escola, com són els processos d'aprenentatge, el benestar dels infants i la felicitat dels equips que treballen de manera cohesionada.

El que destaquem més d'aquests visites és el treball en equip, l'actitud, l'estima per la feina i la motivació. Ens emportem que podem documentar conjuntament, que això és possible, i que del que hem vist, ens agradaria sentir-nos al màxim de prop possible.

JUNTS

Per què heu triat el grup de JUNTS?

Què us suggereix aquesta paraula?

Surten termes com: família i escola, cohesió, equip de mestres, famílies, infants ... On tots junts formem la comunitat escolar. Plegats hem anat partint en primer lloc dels infants i mestres, però anant analitzant i aprofundint amb la paraula hem arribat a la importància i creació de la COMUNITAT EDUCATIVA.

Què entenem per comunitat educativa?

Quins agents hi intervenen?

Pluja de termes:

- Nens i infants
- Famílies
- Mestres
- Administració (Ajuntament i Departament d'Ensenyament)
- Personal no docent (cuineres, laborals,...)
- Barri / poble
- Equips de suports externs (EAP, LIC,...)

Tot i que no sigui directament aquí, en un dels grups també sorgeix la necessitat de parlar de la continuïtat entre 0-3 i 3-6, de fer-la i potenciar-la ja que no és fa gaire. Però alhora, també es posa en dubte i reflexió el seguiment de 3-6 i primària.

En grups de 2 o 3, ens posem dins els diferents rols/agents i ..

Què n'esperaries de l'escola ...

del teu fill?

del teu poble?

on treballes?

del municipi?

INFANTS/ NENS

- Sentir-se estimats, acollits, acceptats i respectats.

- Gaudir en l'espai i convivència
- Cobrir les seves necessitats
- Llibertat en el seu fer i el seu desenvolupament
- Relacions afectives i de seguretat amb els infants i adults
- Implicar i fer participar la família/els pares a l'escola i a l'aula, dins el seu entorn.
- Potser jugar i fer sortides.

FAMÍLIES

- Importància en el tracte i cura individual del seu petit tresor, el seu fill; on la família també rebi un tracte individualitzat.
- Una escola acollidora, oberta, transparent i propera, on hi puguem anar a plantejar el que sigui, sentint que també són estimats)
- Un centre on es doni importància a la comunicació i el contacte diari; on es pugui compartir amb les mestres i amb les altres famílies.
- Una escola oberta a la participació i col·laboració, on es fomenti el compartir amb els altres, on les mestres proposin i les famílies col·laborin.
- Importància del treball i relació de l'AMPA, AFA, AMIPA.

EDUCADORES/MESTRES

- Sentir-nos acollits, valorats i respectats (pels companys, l'equip directiu, les famílies i els infants)
- Formar part d'un equip on la base sigui la comunicació i el compartir sempre en base al respecte per poder SUMAR. El treball en equip, entès com a la suma de les potencialitats i facilitats de cada un/a on tots ens adaptem i SUMEM.
- Important tenir la visió d'un PROJECTE COMÚ, d'una EDUCACIÓ de TOTS i per TOTS, sortint del típic "jo a la meua aula i amb els meus nens". Evitar "tancar-se" a la pròpia aula.
- Portes de les aules obertes, on tots ens movem, compartim i aprenem.
- Autoconfiança com a professionals amb la tasca que fem, alhora que tenir ganes de més, de reflexionar, inquietuds i dubtes, canvis, ...

ADMINISTRACIÓ

- Bona relació i comunicació amb tothom
- Treball en xarxa (trobades a diferents nivells)
- Treballar conjuntament per potenciar i conèixer l'entorn a través del barri/poble.
- Afavorir la coneixença i cohesió social d'entitats de l'entorn per fer projectes comuns entre l'administració, l'escola i l'associació de famílies. Treball en xarxa
- Promoure i gestionar els suports econòmics d'activitats a través de l'ajuntament. (conserges, sortides...)Promoure xerrades i diferents recursos educatius.
- Promoció de les diferents activitats i projectes que es porten a terme en els centres educatius.
- Gestió per la matriculació a l'hora d'equiparar l'alumnat als diferents centres.

- Vetllar i ajudar a la coneixença entre les escoles del mateix municipi.

ENTORN

- Obrir l'escola a l'entorn: entre TOTS FEM escola
- Tenir en compte l'entorn, les seves possibilitats i entitats socials per conèixer-los i implicar-los a l'escola fent coses conjuntament. PROJECTES COMUNS I PARTICIPATIUS (Casals d'avis, Associacions sense ànim de lucre...)
- Obrir les portes de l'escola cap a fora: exportar coses que fem a l'escola a fora al poble.

PERSONAL PAS / EQUIPS ASSESSORAMENT

- Que es valori el que fan, la Importància de les seves tasques i feina.
- Que se'l tingui en compte i se'l valori com un més.
- Bona relació i comunicació amb tothom.
- Organització i funcionament clar per tots (consciència de cada tasca).

Creieu que quan anem a treballar el dia a dia a l'escola valorem tot això?

Amb tot el que hem parlat i exposat ... no cal respondre la pregunta, la deixem a l'aire per reflexionar-hi.

Projectes compartits amb la comunitat educativa que coneixem

- Bosc: l'hort i la granja.
- Garbí: el pati
- Camins: espai familiar en construcció
- La balca: l'hort amb el COIET
- I a les vostres escoles, voleu compartir-ne algun ...

Van anar sorgint amb el diàleg i treball d'empatitzar amb l'administració, però no ens va donar temps d'aprofundir en aquest punt en concret.

